

SUNUŞ

Bölgesel Kalkınma Dergisinin dördüncü sayısı ile karşınızdayız.

Dördüncü sayının hazırlık sürecinde bölgelerimizin canlanması ve refah üretmesine yönelik olarak ekonomik coğrafyayı daha iyi analiz eden, yerel potansiyeli dikkate alan, en doğru ölçekte, özgün ve sürdürülebilir müdahaleleri belirlemek üzere çalışmalarımız devam etti. Bölgesel kalkınma alanının temel politika belgelerinin hazırlığını tamamladık. Bölgesel politikanın üst ölçek strateji belgesi, Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (BGUS); 2024-2028 döneminde bölgesel kalkınma alanında temel eğilimleri ve öncelikli alanları ortaya koyan, merkezi ve yerel kurumların politika müdahalelerinin çerçevesini belirleyen yapısıyla önümüzdeki 5 yılda temel rehberimiz olacaktır.

Kalkınma ajansları sorumluluk alanlarında kalkınmanın ivmesini yakalayabilmek üzere yereldeki aktörleri bir araya getirerek katılımcı planlama süreçleri işletilmesi yoluyla bölge planı hazırlıklarını tamamladı. Önümüzdeki dönemde temel politika belgelerinin öngördüğü stratejiler bağlamında, yerelde sinerji ve çarpan etkisi oluşturmaya yönelik olarak gerçekleştirilecek faaliyetlerle bölgelerimizin rekabet güçlerini artırma çabamız devam edecektir.

Bölgesel politika alanında kuramsal araştırmaların sayısının ve niteliğinin artırılması amacıyla 2023 yılında akademik yayıncılığa kazandırdığımız Bölgesel Kalkınma Dergisinde yola devam ediyoruz. Bu alanda güncel kuramsal tartışmaları paylaşmayı ve uygulamalı özgün çalışmaları yaymayı hedefliyoruz.

Derginin bu sayısında değerli hocamız Prof. Dr. İlhan TEKELİ ile gerçekleştirdiğimiz söyleşi dizisinin son bölümüne yer veriyoruz. Sayın TEKELİ "Modernite Projesinin Aşınması ve Post Modernite Döneminde Bölge Planlama" anlatısında, 1980'li yıllarla birlikte dünyada egemen olan neoliberal politikaların etkisinde yaşanan hızlı küreselleşme sürecinde Türkiye'de, bölgesel politikanın ele alınışında ve bölge planlama konusunda yaşanan değişimi, önemli kurumsal oluşumları ve planlama çalışmalarını değerlendiriyor. Söyleşi, Sayın TEKELİ'nin son dönemde ortaya koyduğu açık plan modeli çerçevesinde bölge planlamanın ele alınışı ve bu ele alışı bölge planlacısının üstlenmesi gerekli görülen role yönelik öneri ile son buluyor.

Dergi bölgesel kalkınmaya yönelik iyi uygulama örneklerine, analitik çözümlere ve kuramsal tartışmalara yer vermeye devam ediyor. Dördüncü sayıda yer alan ilk araştırma, bölgesel kalkınmanın önemli aktörlerinden yerel üretici kooperatiflerini İzmir Ödemiş ilçesinde faaliyet gösteren bir örnek üzerinden inceleyen özgün bir çalışmadır. "Aktör Ağ İlişkileri Bağlamında Sosyal Sermaye, Yerel Kooperatifler, Bölgesel Kalkınma: İzmir Ödemiş Bademli Kooperatifi" başlıklı çalışmada kapsamlı alan çalışması bulgularına dayanarak sosyal ağ ilişkilerinin ve sosyal sermaye yapısının bölgesel kalkınmaya etkisi ortaya koyulmaktadır.

“Bölge Planlarında Mekansal Kademelenme ve Alt Bölgelerin Belirlenmesi Üzerine Bir Deneme” başlıklı ikinci makalede, bölge planı çalışmalarında kullanılmak üzere mekansal tipolojiye yönelik alt bölgelerin belirlenmesi için bir sayısal çözümleme çalışması gerçekleştirilmektedir. Yazarlar, Avrupa İstatistik Ofisinin kentleşme derecesi araştırması (DEGURBA) ile Türkiye’de kentsel ve kırsal yerleşim sistemleri araştırması (YER-SİS) ve sosyoekonomik gelişmişlik sıralaması araştırmaları (SEGE) olmak üzere farklı endeksleri kullanarak Gelişmişlik Endeksi adıyla yeni bir öneri sunmaktadır.

“İklim Değişikliği Etkisinde Türkiye’de Tarımsal Ürün Verimliliği: Bölgesel Bir Değerlendirme” başlıklı üçüncü makale günümüzün en önemli problemlerinden iklim değişikliğinin buğday, mısır ve ayçiçeği ürünlerinin verimine etkilerini Türkiye örneğinde tartışmaktadır. Bölgesel ölçekte buğday, mısır ve ayçiçeği üretiminin iklim koşullarına uyum sağlayabilmesi ve sürdürülebilirliği için alınması gereken önlemler üzerinde durmakta; doğal kaynakların korunması ve tarımsal üretim artışı yerine ürün verimliliğindeki artışa odaklanan politikalar geliştirilmesi konusunda bölgesel politika koyucuların dikkatini çekmeyi amaçlamaktadır.

Dördüncü makale “Türkiye’deki Ulaştırma ve Depolama Faaliyetlerinin Etkinliği Üzerine Bir Analiz” başlıklı makaledir. Türkiye için farklı ulaştırma modları ve depolama faaliyetlerinin etkinliğini veri zarflama analiziyle ölçmeyi amaçlayan araştırmada, Türkiye’de deniz yolu taşımacılığı ve hava yolu taşımacılığı ile bu sektörleri destekleyen hizmet faaliyetlerinin görece tam etkin olduğu belirlenmiştir. Kara yolu yük taşımacılığı ve yolcu taşımacılığının ise en düşük etkinlik skoruna sahip olduğu ortaya koyulan araştırmada, ulaştırma ve depolama faaliyetlerinin etkinliğinde katma değer en belirleyici değişken olarak ortaya çıkmıştır.

Dördüncü sayının son makalesi tarımsal istihdamı küçük aile çiftçiliği kavramı açısından mercek altına alan “Tarımsal İstihdam Ekseninde TR83 Bölgesi İşgücü Göstergelerine Genel Bakış” isimli çalışmadır. Araştırmada tarımsal istihdamda yaşanan değişimin sosyoekonomik yaşam üzerindeki etkileri TR83 Düzey 2 Bölgesi örneğinde incelenmekte; sektörün bölge için önemi tartışılmaktadır.

2024 yılında yeni sayımızda buluşmak üzere keyifli okumalar dileriz.

Ahmet ŞİMŞEK
Kalkınma Ajansları Genel Müdürü

PREFACE

We present the fourth issue of the Journal of Regional Development.

During the preparation process of this issue, our efforts have been focused on analysing economic geography aiming to contribute regional revitalization and prosperity creation, and understanding local potential. We have endeavoured to identify unique and sustainable interventions at the most appropriate scale to stimulate regional growth. We have completed the formulation of fundamental policy documents in the field of regional development. The overarching strategic document for regional policy, the National Strategy for Regional Development (NSRD), spanning the 2024-2028 period, will serve as a key guide in the following five years. It delineates the primary trends and priority areas in regional development, defining the intervention areas of both central and local institutions.

Aiming to capture the momentum of development, development agencies have finalized the preparation processes of regional plans internalizing a participatory planning approach that enables to gather local actors. In the forthcoming period, in line with the strategies envisaged by these main policy documents, our efforts will continue to enhance the competitive strengths of our regions through activities designed to create synergy and multiplier effects.

With the aim of increasing both the quantity and quality of research in the field of regional policy, we proceed our journey with the Journal of Regional Development, launched in the beginning of 2023. This publication aims to disseminate contemporary theoretical discussions and unique applied studies in this field.

In this issue, we feature the concluding part of our interview series with Professor İlhan TEKELİ. In his discourse, titled “The Erosion of the Modernity Project and Regional Planning in the Postmodern Era”, Professor TEKELİ evaluates the changes in regional policy and planning in Türkiye, within the context of rapid globalization influenced by dominant neoliberal policies since the 1980s. He assesses significant institutional formations and planning activities. The interview concludes with Professor TEKELİ’s recent proposal of an open-plan model for regional planning, focusing on the role of the regional planner.

In the fourth issue of the Regional Development Journal, five articles have been featured. The first article is a unique study examining local producer cooperatives, significant actors in regional development, through a case study in Ödemiş, İzmir. Titled “Actor-Network, Social Capital, Local Cooperatives and Regional Development: İzmir, Ödemiş Bademli Cooperative”, this research explicates the impact of social network relationships and social capital structure on regional development, based on extensive field study findings.

The second article, “A Study on Spatial Hierarchy and Determination of Sub-Regions in Regional Plans”, conducts a numerical analysis to determine sub-regions for spatial typology in regional planning. The authors propose a new index, namely the Development Index, using different indicators including the European Statistical Office’s urbanization degree research (DEGURBA), Türkiye’s Urban And Rural Settlement Systems Research (YER-SİS), and the Socioeconomic Development Index (SEGE).

The third article, “Agricultural Productivity in Türkiye Under the Impact of Climate Change: A Regional Assessment”, addresses the effects of climate change, one of today’s most critical issues, on the productivity of wheat, corn, and sunflower in Türkiye. This study focuses on integral measures for ensuring the adaptation of these products to climatic conditions at a regional scale, aiming to raise policymakers’ awareness on developing policies focused on enhancing productivity rather than increasing agricultural production, and preserving natural resources.

The fourth article, “An Analysis on the Efficiency of Transportation and Warehousing Operations in Türkiye”, aims to measure the efficiency of various transportation modes and warehousing activities in Türkiye utilizing data envelopment analysis. The study reveals that maritime and air transportation, along with their supporting service activities, are relatively fully efficient, while road freight and passenger transport have the lowest efficiency scores. Added value emerges as the most decisive variable in the efficiency of transportation and warehousing activities.

The final article of the issue, titled “General Overview of Labor Force Indicators in TR83 Region in the Context of Agricultural Employment,” focuses on agricultural employment through the concept of small family farming. The study investigates the socio-economic impacts of changes in agricultural employment, using the TR83 NUTS II Region as a case study, and discusses the sector’s significance for the region.

We extend our best wishes and anticipate reconvening in our forthcoming issue in 2024.

Ahmet ŞİMŞEK
Director General
DG of Development Agencies